Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Centru (judecător: Roșca A)
dosarul nr.2a-593/2025

C U R T E A D E A P E L N O R D
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

14 mai 2026 mun. Bălți

Instanța compusă din:
Președintele completului Grosu Stanislav
Judecători Țihonschi Alina și Sajin Mariana
Grefier Dolghii Victoria

examinând în ședință publică, cererea de apel declarată de reprezentantul apelantului Usatîi Renato, avocatul Pohilă Igor împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 ianuarie 2025,

emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor,-

a c o n s t a t a t :

Pretenţiile reclamantului:

La data de 03.01.2024, reclamantul Moroșan Maxim a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor.

În motivarea cererii, reclamantul a invocat că, la data de 21 noiembrie 2023, Renato Usatîi a susținut o conferință de presă cu denumirea „Онлайн! Обращение к Президенту России! Про «тяжелые лица» в молдавской политике и их кураторов!” (On-line! Apel la Preşedintele Rusiei! Despre „oamenii grei” din politica moldovenească și curatorii lor!) pe parcursul căreia a răspândit mai multe afirmații calomnioase în privința subsemnatului. Conferința de presă a avut loc la sediul Partidului Politic ’’Partidul Nostru” (*****) și este disponibilă on-line aici: https://www. youtube.com/watch?v=Fq1Ma2- IjFw . În general consideră că pe tot parcursul evenimentului, autorul a urmărit intimidarea sa, a promovat mesaje instigatoare la ură. Însă, prin această cerere o să se refere în special, la următoarele injurii, afirmații false, calomnioase si care îl defăimează:

- ”... шестеркой Гриши Булгара, простым солдатом, который участвовал в тех же похищениях людей, грабежах, я уже молчу там про молодую юность, наперсников и так далее, является как раз кандидат партии социалистов, которые проиграли выборы в Петкову в воскресении. Я не выходил с этим тогда, когда они меня оскорбляли, тогда, когда они всякие мерзости против меня запускали, потому что я не хотел, чтобы все их преступные деяния в прошлом, в настоящем, значит, как-то получили политический окрас. ” (min. 29:00).

”... executantul lui Grisha Bulgar, un simplu soldat care a participat la aceleași răpiri, jafuri, deja tac acolo despre tinerețe, confidenți și așa mai departe, este tocmai candidatul Partidului Socialiștilor, care a pierdut alegerile în fața lui Petkov duminică. Nu am ieșit cu aceasta când m-au insultat, când au lansat tot felul de urâciuni împotriva mea, pentru că nu am vrut ca toate faptele lor criminale din trecut, ca în prezent, înseamnă că cumva să primească o culoare politică”.

A susținut că prin expresia „шестёрка” utilizată în discurs, Usatîi Renato se referă la unul dintre cele mai joase niveluri din ierarhia hoților în lege, îndeplinește funcțiile de servitori, slujitor al hoțului în lege. Afirmațiile sus indicate („шестёрка”, executant) precum și acuzarea că Moroșan Maxim a participat la răpiri, jafuri, a săvârșit fapte criminale, are un trecut criminal este informație falsă și defăimătoare. Termenele utilizate în adresa subsemnatului – „шестёрка”, executant, sunt exprimări intenționate verbale care nu corespund normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică și constituie injurii.

- „....Ом сотрудников уголовного розыска МВД России, мной была получена несколько раз информация о том, что люди Карамалака и те кто находится в Москве те кто находится в Бельце, Кишиневе значит с 2016 года занимались перевозкой наркотических средств из Молдовы в Российской Федерации... ” (min. 30:50). ”De la angajații secției de urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne al Rusiei am primit de mai multe ori informații că oamenii lui Karamalak și cei care se află la Moscova, cei care se află la Bălți, Chișinău, înseamnă că din 2016 transportă stupefiante din Moldova către Federația Rusă...”.

Această afirmație despre transportarea stupefiantelor din Republica Moldova către Federația Rusă este din nou o informație falsă, răspândită cu scopul de a calomnia. Din conținutul conferinței de presă, este evident că vă referiți la Moroșan Maxim ca la „om a lui Karamalak” și de aici este evident că învinuirea precum că din 2016 transportă stupefiante din Moldova către Federația Rusă este în adresa acestuia. Un alt indiciu este că Moroșan Maxim este stabilit și își desfășoară activitatea în or. Bălți.

- „По имеющей информации одним из организаторов наркотрафика являются граждане Республики Молдова Морошан Максим. Додон, привет! Активные члены этой группы, выполняющие функции по надзору производства и транспортировки наркотиков являются другие граждане Республики Молдова. Дальше список из 12 человек ... ” (min. 33:03). „Potrivit informațiilor disponibile, cetățeanul Republicii Moldova Moroșan Maxim este recunoscut drept unul dintre organizatorii traficului de droguri. Dodon, salut! Alți cetățeni ai Republicii Moldova sunt membri activi ai acestui grup, care îndeplinesc funcțiile de supraveghere a producției și transportului de droguri. Urmează o listă de 12 persoane”.

Expresiile "cetățeanul Republicii Moldova Moroșan Maxim este recunoscut drept unul dintre organizatorii traficului de droguri”, "grup” specializat în traficul de droguri, "producției și transportului de droguri” sunt false și sunt îndreptate cu scopul de a defăima persoana Moroșan Maxim. Prin răspândirea acestei informații, publicul percepe că acesta este organizatorul traficului de droguri, conducătorul unui grup criminal din 12 persoane cu specific de producere și transport de droguri, ceia ce nu corespunde adevărului.

- „Хочу напомнить, что в 2020 году почти весь год президентом был Игорь Додон. Молдавские спец службы на тот момент установили ... а именно как Георгий Назарук вместе с Морошаном и другими готовились к моей ликвидации, мягко это назовём, с молдавской политической арены. ” (min. 39:10).

„Țin să reamintesc că în 2020, Igor Dodon a fost președinte aproape tot anul. La acea vreme, serviciile speciale moldovenești au stabilit... și anume, modul în care Gheorghe Nazaruk, împreună cu Moroșan și alții, se pregăteau pentru lichidarea mea, să numim blând, din arena politică moldovenească”.

Prin răspândirea acestei informații false, Usatîi Renato afirmă că serviciile speciale moldovenești au stabilit modul în care Moroșan Maxim și alții se pregăteau pentru omorul/ lichidarea lui Usatîi Renato. Respectiv, acuzarea de comiterea infracțiunii - pregătirea omorului

unei persoane este o acuzare gravă despre niște acțiuni care nu au avut loc și care nu corespund adevărului.

- „Я обращаюсь сейчас ко всем гражданам нашей страны. Я знаю тех, кто пострадали от рук этой группировки. И когда эта бригада, которая при участии Додона была освобождена из тюрьмы в 2020 году для того, чтобы уничтожить и расправиться со мной... Это люди, которые сидели под арестом несколько лет за то что с оружием в руках разбивали головы гражданам Молдовии оставляли полные дома в крови. Это люди еще раз партнеры Дадона” (43:25). „Acum mă adresez tuturor cetățenilor țării noastre.

Îi cunosc pe cei care au suferit din cauza acestui grup. Și când această brigadă, care, cu participarea lui Dodon, a fost eliberată din închisoare în 2020 pentru a mă distruge și a se ocupa de mine... Sunt oameni care au fost arestați de câțiva ani pentru că au zdrobit capetele cetățenilor moldoveni cu arme în mâinile lor și lăsând case pline în sânge. Acești oameni sunt din nou partenerii lui Dodon.

Reclamantul a afirmat că, această informație este falsă. Publicul este informat precum că Moroșan Maxim face parte dintr-un grup criminal, o brigadă care a fost eliberată din închisoare în anul 2020 cu implicarea lui Dodon Igor pentru a-l distruge pe Renato Usatîi. De asemenea se comunică că face parte din grupul de oameni care cu arme în mână au spart capurile oamenilor, cetățeni ai Republicii Moldova și care au lăsat case pline de sânge. Nici una din aceste declarații nu corespunde realității.

- ”... Я хочу, чтобы все граждане Молдовы и те, которых в течение особенно последнего года вымогались деньги во Франции, Италии, Швейцарии, этой же группировкой, этими же негодяями, партнерами Додона. Пишите мне в инстаграм, пишите в социальной сети. ” (min. 45:30). ”... Doresc ca toți cetățenii Moldovei și cei cărora, mai ales în ultimul an, au fost estorcați de bani în Franța, Italia, Elveția, de același grup criminal, de acești ticăloși, partenerii lui Dodon. Scrieți-mi pe Instagram, scrieți-mi pe rețelele de socializare ”. Moroșan Maxim nu face parte din careva grupuri criminale, nu a estorcat bani de la nimeni și în special nu a estorcat bani în Franța, Italia, Elveția. Prin răspândirea cu bună știință a acestor informații miciunoase despre Moroșan Maxim a avut loc defăimarea acestuia.

- ''Григорий Иванович, пожалуйста, уберите всех этих своих гопников и шестерок отсюда и все попытки дискредитировать меня, лишить меня жизни...”. ’’Grigorii Ivanovici, Vă rog, scoateți toți acești gopniki și executanții de aici și toate încercările de a mă discredita, de a-mi lua viața.... ”.

Fiind conștient că această informație este falsă și defăimătoare, Renato Usatîi comunică publicului că Moroșan Maxim este executantul unui proces de discreditare și de a lua viața d-lui. După cum menționează sursele de internet, jargonul gopnik se referă la reprezentanți ai unui strat informal al populației cu un statut social scăzut, un contingent cu puțină educație și fără valori morale, deseori provenind din familii disfuncționale și uniți după semne a contraculturii pentru a căuta autoafirmarea prin infracțiuni, distructive și altele în moduri rele în raport cu cei a căror superioritate o simt față de ei înșiși datorită statutului lor social mai înalt decât cel al gopnikilor. Termenul este utilizat pe scară largă în Rusia și în țările fostei URSS. Terminul gopnik este o exprimare intenționată verbală care nu corespunde normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică și constituie injurie.

- „И поверьте, что вы, блатные, которые никогда не пойдете грабить русского, или азербайджанца, или чеченца, вы грабите наших молдаван, потому что их некому защитить, (min. 47:15)”.

„Și credeți-mă, că voi hoții, care nu veți merge niciodată să jefuiască un rus, sau un azer, sau un cecen, jefuiți pe moldovenii noștri, pentru că nu este cine să-i apere”.

Urmare a adresării cu calificativul „hoț” și a răspândirii informației de comitere a jafului asupra moldovenilor, Maxim Moroșan este în mod repetat condamnat de opinia publică. Ceia ce este perceput de următorii conferinței de presă, este faptul că Renato Usatîi comunică că Moroșan Maxim este un infractor, este un hoț care comite jafuri asupra moldovenilor, afirmații care sunt false și care defăimează.

Calificativul „hoț” îl apreciază ca injurie.

- „.... Да, я должен признать, что благодаря некоторым людям, чаще всего мне в жизнь везет, но благодаря некоторым людям было то, было сделано то, было сделано абсолютно по закону, то что перед вами сегодня стою живой и здоровый. А именно в 2020 году, я никогда это публично не говорил, я хочу поблагодарить на тот момент премьер- министра страны Ионна Кику, который был премьером, с которым я ночью переговорил. И когда вот эти вооруженные гопники сидели в одном из бельцких отелей и собирались выдвигаться на Гидигич, значит господин Кику не побежал стучать Додону, не начал звонить коррумпированному Войку. Он позвонил начальнику полиции Паю, который ночью мне перезвонил и отправил туда группу. Но, так произошло, что всю группу почему-то вывез Войку и незаконно помог им перебраться на территорию Украины. А в номере полицию ждал только сельхоз деятель по фамилии Марошан. И оперативная реакция на тот момент премьера Кику и генерального прокурора Александра Стояногло, возможно, спасли мне не только здоровье, спасли жизнь... ” (min. 47:45).

„Da, trebuie să recunosc că datorită unor oameni, de cele mai multe ori sunt norocos în viață, dar datorită unora, asta s-a făcut, s-a făcut absolut conform legii, iar azi stau aici viu și sănătos. Și anume, în 2020, nu am spus niciodată asta public, vreau să-i mulțumesc prim- ministrului țării de atunci, Ion Chicu, care a fost premier, cu care am vorbit noaptea. Și când acești gopniki înarmați stăteau într-unul din hotelurile din Bălți și erau pe cale să înainteze spre Ghidighici, înseamnă că domnul Chicu nu a alergat să-l informeze pe Dodon, nu a început să-l apeleze pe coruptul Voicu. L-a sunat pe șeful poliției Paiu, care m-a sunat noaptea înapoi și a trimis un grup acolo, dar s-a întâmplat că, dintr-un motiv oarecare, întregul grup a fost scos de Voicu și i-a ajutat ilegal să se mute pe teritoriul Ucrainei. În camera de hotel, poliția era așteptată doar de acest agricultor pe nume Maroșan. Și reacția promptă a prim-ministrului și procurorului general Alexandru Stoianoglo la acea vreme, poate să îmi fi salvat nu numai sănătatea, ci și viața”.

Reclamantul a invocat faptul că, prin această expunere a unor evenimente neveridice, Usatîi Renato comunică că Moroșan Maxim ar fi pregătit sau a participat la pregătirea unui atentat asupra vieții sale. Aceste acuzații grave, pentru care este prevăzută răspunderea penală constituie o calomnie. De asemenea expresia utilizată „gopnik” este o injurie.

A mai indicat reclamantul Moroșan Maxim în cererea de chemare în judecată faptul că, o altă acțiune îndreptată asupra personalității sale prin răspândirea cu bună știință a informațiilor false a avut loc tot în data de 21.11.2023 atunci când pe rețeaua de socializare facebook.com, utilizatorul Renato Usatii-Ренато Усатый a publicat următoarea informație:

- ”Online! 15.00 Despre „oamenii grei” din politica moldovenească și curatorii lor! Tandemuri de oameni în urmărirea OPG! Despre o mafie a drogurilor cu ambiții politice. Un discurs către președintele Rusiei.”(disponibil https://www.facebook. com/RU1. md?locale=ro RO).

Cu toate că în titlu nu este indicat exact numele unei persoane, însă urmărind conferința de presă și conținutul informației false răspândite, este evident că aceasta se referă la Moroșan Maxim. Numele de familie și prenumele fiind pronunțate în mai multe rânduri.

Reclamantul a comunicat faptul că urmare a acțiunilor întreprinse de Usatîi Renato cu scop de defăimare, calomniere și intimidare, Moroșan Maxim este acuzat despre încălcarea normelor morale, săvârșirea infracțiunilor pentru care este stabilit răspunderea penală, participarea la comiterea infracțiunilor, că face parte dintr-un grup criminal organizat... în privința subsemnatului nu există nici o decizie definită și irevocabilă în acest sens precum și nici măcar nu este inițiată o cauză penală pe marginea celor invocate.

În vederea respectării procedurii prealabile, la data de 05.12.2023, reclamantul a comunicat pârâtului cererea prealabilă. Nici în termenii stabiliți de art. 16 a Legii nr. 64 și nici până în ziua depunerii cererii de chemare în judecată, pârâtul nu a răspuns reclamantului și nu a satisfăcut cerințele din cererea prealabilă. Reclamantul ajunge la concluzia, că chiar și după expirarea termenului oferit de lege, pârâtul a refuzat examinarea cererii prealabile dându-i temei de a se adresa în judecată.

Moroșan Maxim a solicitat, obligarea pârâtului Usatîi Renato să dezmintă personal informația defăimătoare, falsă și care constituie relatări cu privire la fapte răspândită la data de 21.11.2023 și care se referă la Moroșan Maxim, în același mod în care a fost răspândită, cu următorul text, „Eu, Usatîi Renato, dezmint informațiile răspândite de către mine la data de 21.11.2023 în briefingul de presă cu denumirea” Online! 15.00 Despre „oamenii grei” din politica moldovenească și curatorii lor! Tandemuri de oameni în urmărirea OPG! Despre o mafie a drogurilor cu ambiții politice. Un discurs către președintele Rusiei. ”, cu privire la faptul că, Moroșan Maxim a participat la răpiri, jafuri, a săvârșit fapte criminale din trecut, din 2016 transportă stupefiante din Moldova către Federația Rusă, că este recunoscut drept unul dintre organizatorii traficului de droguri, deține funcțiile de supraveghere a producției și transportului de droguri, că serviciile speciale moldovenești au stabilit modul în care Moroșan și alții, se pregăteau pentru lichidarea mea. Moroșan Maxim face parte dintr-un grup criminal organizat care jefuiește precum și estorcă bani de la cetățeni ai Republicii Moldova în Franța, Italia, Elveția, este hoț. Moroșan Maxim înarmat stătea împreună cu alte persoane într-unul din hotelurile din Bălți și era pe cale să înainteze spre Ghidighici pentru a-mi lua viața. Moroșan Maxim este parte din brigada, care, cu participarea lui Dodon, a fost eliberat din închisoare în 2020 pentru a mă distruge și a se ocupa de mine precum și nu a fost arestat de câțiva ani pentru că a zdrobit capetele cetățenilor moldoveni cu arme în mâini lăsând case pline în sânge. Declar că, informațiile respective sunt defăimătoare, false și constituie relatări cu privire la fapte, prin care am lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională a d-lui Moroșan Maxim. Îmi exprim și adresez d-lui Moroșan Maxim scuzele publice de rigoare în legătură cu răspândirea, pe parcursul evenimentului, în adresa sa a injuriilor- ticălos, gopnik, executant (шестёрка)”.

La data de 21.03.2024, reprezentantul pârâtului Renato Usatîi avocat Igor Pohilă a depus referință la cererea de chemare în judecată în care a indicat că, reclamantul pretinde că în cadrul emisiunii «Secretele puterii» din 21.11.2023 cu participarea pârâtului a fost răspândită informația, care, fiind în esența falsă, îi lezează onoarea și demnitatea. Reclamantul în special a menționat 9 fragmente cu următoarele discursuri ale pârâtului:

1) Min.29 - «... шестеркой Гриши Булгара, простым солдатом, который участвовал в тех же похищениях людей, грабежах, я уже молчу там про молодую юность наперсников и т.д. является как раз кандидат партии социалистов, которые проиграли выборы Петкову в воскресенье...»

2) Min. 30:50 - «...от сотрудников уголовного розыска МВД России мной была несколько раз получена информация о том, что люди Кармалака и те кто находится в Москве и те кто находится в Бельцах, Кишинёве, значит, с 2016 года занимались перевозкой наркотических веществ из Молдовы в Российскую Федерацию...»

3) Min. 33:03 - «По имеющейся информации, одним из организаторов наркотраффика является гражданин Республики Молдова Морошан Максим. Привет, Додон....»

4) Min. 39:10 «Хочу напомнить, что в 2020 году почти весь год президентом был Игорь Додон. Молдавские спецслужбы на тот момент установили ... а именно как Георгий Назарук вместе с Морошаном и другими готовились к моей ликвидации, мягко это назовем, с молдавской политической арены...»

5) Min. 43:25 - «Я обращаюсь ко все гражданам страны. Я знаю тех, кто пострадал от рук этой группировки. И когда эта бригада была освобождена при участии Додона из тюрьмы в 2020 году для того, чтобы уничтожить и расправиться со мной. Это люди, которые сидели под арестом несколько лет за то, что разбивали головы гражданам Молдовы и оставляли дома полные крови. Это люди, еще раз, партнеры Додона...»

6) Min. 45:30 - «...Я хочу, чтобы все граждане Молдовы и те, которых в течение последнего года вымогались деньги во Франции, Италии, Швейцарии этой группировкой, этими же негодяями, партнёрами Додона, пишите мне в инстаграм, пишите в социальные сети...»

7) Min. 46:20 - «Григорий Иванович, пожалуйста, уберите всех этих гопников и шестерок отсюда и все попытки дискредитировать меня, лишить меня жизни...»

8) Min. 47:15 - «И поверьте, что вы, блатные, которые никогда не пойдете грабить русского или азербайджанца, или чеченца, вы грабите наших молдаван, потому что их некому защитить»

9) Min. 47:45 - «.... Да, я должен признать, что благодаря некоторым людям чаще всего мне в жизни везет...Когда эти вооруженные гопники сидели в одном из бельцких отелей и собирались выдвигать на Гидигич, Кику не побежал стучать Додону, не начал звонить коррумпированному Войку, он позвонил начальнику полиции Паю, который мне перезвонил и отправил туда группу. Но всю группу вывез Войку и помог перебраться в Украину. А в номере полицию ждал лишь сельхоз деятель по фамилии Морошан.... Оперативная реакция Кику и Стояногло возможно спасли мне не только здоровье но и жизнь».

La data de 17.05.2024, de către reclamantul Moroșan Maxim a fost depusă cerere de concretizare la cererea de chemare în judecată prin care a solicitat și încasarea din contul pârâtului Usatîi Renato prejudiciul moral în mărime de 100 000,00 lei.

În motivarea cererii de concretizare reclamantul a indicat că, este evidentă cauzarea unui prejudiciu moral de către pârât, care cu rea-credință a răspândit informații false, ce nu corespund adevărului. Prin publicarea informației sus menționate, reclamantului ia fost cauzat un prejudiciu moral pe care îl estimează la 100 000,00 lei, reieșind din conținutul informației care afectează în mod grav demnitatea și onoarea reclamantului, conținând informații false de comitere a unor infracțiuni grave. La fel, răspândirea informației a fost efectuată prin intermediul conferinței de presă organizate cu scopul lezării onoarei, reputației reclamantului. Aceste acțiuni intenționate, cu scopul de a discredita imaginea unei persoane, incontestabil duce la faptul că, reclamantului i-au fost cauzate daune morale pentru prejudiciul suferit, ce constă generic, în atingerea valorilor ce definesc personalitatea umană, creditul moral. Cu atât mai mult că și așa numitele acte oficiale la care face trimitere pârâtul pe parcursul conferinței, nu sunt documente autentice.

Prin încheierea din data de 10.12.2024, s-a respins, ca fiind înaintată tardiv, cererea de chemare în judecată depusă de Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea informațiilor defăimătoare, exprimarea scuzelor și încasarea prejudiciului moral, în partea ce ține de cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 ianuarie 2025, cererea de chemare în judecată înaintată de Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor a fost admisă:

✓ S-a constatat ca fiind falsă și defăimătoare informația răspândită de către Usatîi Renato la data de 21.11.2023 la conferința de presă care a avut loc la sediul Partidului Politic ”Partidul Nostru” (mun.Chișinău, str.București 117) și disponibilă on-line pe: https://www.youtube.com/watch?v=Fq1Ma2-IjFw;

„Eu, Usatîi Renato, dezmint informațiile răspândite de către mine la data de 21.11.2023 în briefingul de presă cu denumirea ” Online! 15.00 Despre "oamenii grei" din politica moldovenească și curatorii lor! Tandemuri de oameni în urmărirea OPG! Despre o mafie a drogurilor cu ambiții politice. Un discurs către președintele Rusiei. ”, cu privire la faptul că:

- Moroșan Maxim a participat la răpiri, jafuri, a săvârșit fapte criminale din trecut, din 2016 transportă stupefiante din Moldova către Federația Rusă, că este recunoscut drept unul dintre organizatorii traficului de droguri, deține funcțiile de supraveghere a producției și transportului de droguri, că serviciile speciale moldovenești au stabilit modul în care Moroșan și alții, se pregăteau pentru lichidarea mea;
- Moroșan Maxim face parte dintr-un grup criminal organizat care jefuiește precum și estorcă bani de la cetățeni ai Republicii Moldova în Franța, Italia, Elveția, este hoț;
- Moroșan Maxim înarmat stătea împreună cu alte persoane într-unul din hotelurile din Bălți și era pe cale să înainteze spre Ghidighici pentru a-mi lua viața;
- Moroșan Maxim este parte din brigada, care, cu participarea lui Dodon, a fost eliberat din închisoare în 2020 pentru a mă distruge și a se ocupa de mine precum și nu a fost arestat de câțiva ani pentru că a zdrobit capetele cetățenilor moldoveni cu arme în mâini lăsând case pline în sânge.

Declar că, informațiile respective sunt defăimătoare, false și constituie relatări cu privire la fapte, prin care am lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională a d-lui Moroșan Maxim.

Îmi exprim și adresez d-lui Moroșan Maxim scuzele publice de rigoare în legătură cu răspândirea, pe parcursul evenimentului, în adresa sa a injuriilor- ticălos, gopnik, executant (шестёрка)”.

Dezmințirea informațiilor urmează să fie efectuată în același mod în care a fost răspândită.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea menționată, reprezentantul apelantului Usatîi Renato, avocatul Pohila Igor, la data de 10 februarie 2025, a contestat cu apel hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 ianuarie 2025, solicitând casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri noi potrivit căreia, cererea de chemare în judecată înaintată de către Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor să fie respinsă.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, s-a stabilit cu certitudine că, dispozitivul hotărârii contestate cu apel a fost emis la data de 24.01.2025, iar cererea de apel nemotivată, a fost depusă la 10.02.2025, prin urmare în termenul prevăzut de lege.

Argumentele părţilor:

În motivarea apelului, apelantul a reținut că în cadrul examinării dosarului, în faza de pregătire, apelantul/pârâtul a solicitat scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, invocând următoarele argumente:

Potrivit art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată dispune scoaterea cererii de pe rol în cazul când „reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere".

Apelantul consideră că reclamantul Moroșan Maxim nu a respectat procedura prealabilă, obligatorie conform art. 15 din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Deși la materialele cauzei au fost anexate cererea prealabilă, dovada expedierii cererii din 01.12.2023 și dovada recepționării cererii de către o persoană necunoscută la data de 05.12.2023, apelantul menționează că cererea prealabilă a fost expediată la adresa MD-2004, *****, în timp ce adresa de domiciliu a pârâtului este*****

Procedura prealabilă reprezintă o parte integrantă a procesului de soluționare a litigiilor dintre părți, motiv pentru care acesteia îi sunt aplicabile regulile generale de procedură civilă. Potrivit art. 38 din Codul de procedură civilă, „reclamantul poate intenta acțiunea în oricare din sediile instanței în a cărei rază teritorială se află domiciliul pârâtului". Prin urmare, în opinia apelantului, și cererea prealabilă urma să fie expediată la adresa domiciliului pârâtului.

În situația în care cererea prealabilă a fost expediată la o altă adresă decât domiciliul pârâtului și a fost recepționată de o altă persoană decât pârâtul sau persoana împuternicită de acesta, apelantul consideră că expedierea cererii prealabile a fost una formală și a denaturat sensul procedurii prealabile.

În acest context, apelantul a invocat cauza civilă Grigorii Petrenco împotriva lui Adrian Candu privind defăimarea, în care reclamantul Petrenco a expediat cererea prealabilă nu la domiciliul pârâtului Candu, ci la adresa Parlamentului Republicii Moldova, al cărui președinte era A. Candu. Potrivit apelantului, instanțele de judecată au considerat că, în acele circumstanțe, procedura prealabilă nu a fost respectată. În special, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia sa din 06.11.2017, a menționat că „...cererea prealabilă în speță nu reprezintă un act cu caracter formal ce rezidă în simpla ei expediere de către reclamant, dar mai necesită și suficiente dovezi de recepționare a ei de către destinatar...", copia deciziei fiind anexată la dosar.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 29.04.2024, cererea pârâtului privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată a fost respinsă.

Apelantul solicită casarea încheierii judecătorești din 29.04.2024 ca fiind neîntemeiată în drept și solicită scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată înaintate de Moroșan Maxim împotriva lui Usatîi Renato privind defăimarea, în temeiul art. 267 lit. a) și art. 385 lit. e) din Codul de procedură civilă.

Examinând argumentele instanței de fond care au stat la baza adoptării hotărârii din

08.11.2024, apelantul constată că:

a) instanța de judecată și-a depășit atribuțiile, pronunțând hotărârea cu privire la pretențiile care nu au fost formulate de partea reclamantă;

b) hotărârea judecătorească nu este motivată în sensul art. 6 § 1 din Convenție și, astfel, a fost încălcat dreptul apelantului la un proces echitabil.

Apelantul observă că instanța de judecată „din oficiu" a constatat ca fiind falsă și defăimătoare informația răspândită de către Usatîi Renato la data de 21.11.2023, în cadrul conferinței de presă care a avut loc la sediul Partidului Politic „Partidul Nostru", deși astfel de cerințe nu au fost formulate de partea reclamantă.

Mai mult decât atât, apelantul constată că instanța de judecată a considerat ca fiind falsă și defăimătoare întreaga informație vociferată de Usatîi Renato la conferința de presă din 21.11.2023, or, în hotărârea judecătorească nu este specificat care anume informație de la conferința de presă din 21.11.2023 este falsă. Prin urmare, instanța de judecată s-a pronunțat și în privința informațiilor referitoare la alte persoane decât reclamantul. De exemplu, Grigorii Caramalac (Bulgaru), Pavel Voicu, Igor Dodon și alții au constituit, de asemenea, subiecți ai declarațiilor lui Renato Usatîi în cadrul conferinței de presă din 21.11.2023.

Apelantul consideră că, prin depășirea limitelor pretențiilor formulate de reclamant, instanța de judecată și-a demonstrat propria parțialitate, întrucât, prin constatarea falsității informațiilor, a „înlăturat" neajunsurile și lacunele cererii de chemare în judecată. În lipsa acestei constatări, nesolicitate de reclamant, instanța de judecată era obligată să respingă cererea de chemare în judecată, or reclamantul nu poate solicita dezmințirea anumitor informații fără a cere constatarea caracterului fals și defăimător al acestora. Prin urmare, în prezenta cauză, instanța de judecată nu a fost un arbitru, ci a „jucat" pentru reclamant.

Apelantul invocă faptul că garanțiile implicite ale art. 6 § 1 din CEDO includ obligația instanțelor de a-și motiva hotărârile judecătorești (H. împotriva Belgiei, pct. 53). O decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost examinată în mod real cauza lor. Dreptul la o decizie motivată își are originea într-un principiu general încorporat în Convenție, care protejează individul împotriva arbitrariului. Decizia judecătorească trebuie să conțină motive suficiente pentru a răspunde argumentelor esențiale de fapt și de drept invocate de părțile litigante. Atunci când un motiv (argument) invocat de o parte este decisiv pentru rezultatul procedurii, se impune un răspuns specific și explicit din partea instanței de judecată (Ruiz Torija împotriva Spaniei, pct. 30; Hirro Balani împotriva Spaniei, pct. 28).

Apelantul susține că, deși hotărârea judecătorească este redactată pe 22 de pagini, aproximativ 90% din conținutul acesteia reprezintă o simplă reproducere prin copy/paste a argumentelor părților, motivarea propriu-zisă a soluției fiind redusă la trei alineate (31, 32 și 33), formulate la modul general, fără analizarea argumentelor concrete invocate de părți.

Astfel, apelantul arată că partea reclamantă a invocat 9 fragmente din conferința de presă din 21.11.2023, pe care le-a calificat drept false și defăimătoare.

Totodată, partea pârâtă a analizat toate cele 9 fragmente și a prezentat contraargumente pentru fiecare dintre acestea, sub aspectul prevederilor art. 7 alin. (2) din Legea nr. 64, care stabilesc că

răspunderea juridică pentru răspândirea informației survine doar dacă informația: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate, precum și sub aspectul art. 24 alin. (1) din aceeași lege, potrivit căruia sarcina probațiunii caracterului fals, defăimător și personal al informației revine reclamantului.

În special, pentru fragmentul nr. 1 (min. 29), apelantul a argumentat că reclamantul a interpretat eronat discursul pârâtului, atribuindu-și calificative care, în realitate, se refereau la persoana lui Grigore Caramalac. Din analiza semantică a discursului din secvența nr. 1 s-ar deduce că expresia:

«…который участвовал в тех же похищениях людей, грабежах, я уже молчу там про молодую юность наперсников и т.д…»

putea fi atribuită atât unei „шестерка", cât și lui G. Caramalac.

Apelantul a susținut că o asemenea ambiguitate este caracteristică discursului oral și în direct, care este mai puțin structurat decât textul scris. Totodată, acesta a invocat art. 25 alin. (6) din Legea nr. 64, potrivit căruia orice dubiu care nu este demonstrat conform regulilor prescrise de lege se interpretează împotriva restricționării libertății de exprimare.

Apelantul susține că reclamantul nu a înlăturat acest dubiu prin mijloace probatorii adecvate, precum o expertiză filologică, și, prin urmare, nu poate fi considerat persoana vizată de declarațiile respective. În opinia apelantului, instanța de fond a trecut cu vederea acest argument, fără a-i oferi un răspuns explicit.

În ceea ce privește fragmentul nr. 4 (min. 39:10), apelantul a arătat că declarația:

«....Молдавские спецслужбы на тот момент установили … а именно как Георгий Назарук вместе с Морошаном и другими готовились к моей ликвидации, мягко это назовем, с молдавской политической арены…»

a fost interpretată de reclamant ca reprezentând o acuzație de pregătire a unui asasinat. Apelantul a susținut însă că expresia „lichidarea de pe arena politică" poate avea și alte semnificații, precum compromiterea imaginii politice, demonstrarea incompetenței politice sau discreditarea publică, toate acestea reprezentând forme legitime ale luptei politice și neavând caracter defăimător.

Potrivit apelantului, și acest argument a fost ignorat de instanța de fond, fără o analiză sau motivare corespunzătoare.

Referitor la fragmentele nr. 5 (min. 43:25), nr. 6 (min. 45:30), nr. 7 (min. 46:20) și nr. 8 (min. 47:15), apelantul a susținut că reclamantul nu a demonstrat că este persoana vizată. Acesta a argumentat că persoanele la care se referă discursul sunt cele care întrunesc cumulativ anumite caracteristici: fac parte dintr-o grupare criminală, au fost în detenție timp de mai mulți ani și au fost eliberate în anul 2020 cu implicarea lui Igor Dodon.

Apelantul a subliniat că numele reclamantului nu a fost menționat și că acesta nu a executat o pedeapsă privativă de libertate și nici nu a fost eliberat în anul 2020, astfel încât nu poate fi considerat persoana vizată de respectivele afirmații. În opinia apelantului, instanța de fond nu a explicat din ce considerente a concluzionat contrariul.

În privința fragmentului nr. 9 (min. 47:45), apelantul a susținut că reclamantul a interpretat în

mod eronat declarațiile sale ca reprezentând o acuzație de participare la pregătirea unui atentat.

Potrivit apelantului, din conținutul discursului:

«…Когда эти вооруженные гопники сидели сидели в одном из бельцких отелей и собирались выдвигать на Гидигич, Кику не побежал стучать Додону, не начал звонить коррумпированному Войку, он позвонил начальнику полиции Паю, который мне перезвонил и отправил туда группу. Но всю группу вывез Войку и помог перебраться в Украину. А в номере полицию ждал лишь сельхоз деятель по фамилии Морошан….Опреативная реакция Кику и Стояногло возможно спасли мне не только здоровье но и жизнь»

nu rezultă că reclamantul ar fi făcut parte din grupul respectiv, ci, dimpotrivă, că acesta a rămas în hotel, în timp ce ceilalți membri ai grupului au fost evacuați. Apelantul a invocat că și în acest caz instanța de fond nu a motivat de ce a considerat că reclamantul era persoana vizată.

Apelantul mai arată că prin hotărârea din 24.01.2025 a fost obligat să prezinte scuze publice pentru utilizarea expresiilor „ticălos”, „gopnik” și „executant” (шестерка).

În acest context, apelantul susține că doar calificativul „executant” (шестерка) a fost atribuit reclamantului, în timp ce expresiile „ticăloși” (негодяи) și „gopnici” (гопники) nu îl vizau pe acesta.

În continuare, apelantul dezvoltă argumentele referitoare la semnificația și contextul utilizării expresiilor „негодяи”, „гопники” și „шестерка”, susținând că acestea constituie judecăți de valoare, iar nu relatări de fapte, că reclamantul nu a demonstrat că este persoana vizată și că instanța de fond nu a explicat motivele pentru care a ajuns la concluzii contrare.

Totodată, apelantul invocă mai multe publicații de presă și materiale jurnalistice referitoare la presupusele relații dintre reclamant și Grigore Caramalac (Bolgar), susținând că acestea constituie un substrat factologic suficient pentru exprimarea opiniilor sale și că informațiile respective erau deja cunoscute publicului anterior conferinței de presă din 21.11.2023.

În opinia apelantului, chiar și în ipoteza în care aceste informații s-ar dovedi eronate, acesta nu poate fi tras la răspundere, întrucât a acționat cu bună-credință și a avut motive rezonabile să considere că informațiile publicate în presa națională erau veridice și credibile, fiind incidente prevederile art. 24 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 64.

În concluzie, apelantul consideră inutilă reiterarea tuturor argumentelor formulate în fața primei instanțe, acestea fiind expuse în referința depusă și susținute prin probele anexate. Cu toate acestea, apelantul relevă că niciun argument invocat de partea pârâtă nu a fost analizat, examinat sau dezbătut în hotărârea instanței de fond.

Potrivit apelantului, deși au fost invocate multiple motive de fapt și de drept decisive pentru soluționarea cauzei – inclusiv lipsa caracterului defăimător al informațiilor, inexistența identificării reclamantului, existența unui substrat factologic suficient și natura de judecată de valoare a afirmațiilor –, instanța de fond s-a limitat la o apreciere generală, potrivit căreia „informațiile răspândite de pârât sunt relatări cu privire la fapte ce nu corespund adevărului, sunt false, cu caracter defăimător”.

Prin urmare, apelantul susține că hotărârea Judecătoriei Bălți din 24.01.2025 nu conține

răspunsuri specifice și explicite la argumentele decisive invocate de partea pârâtă, nu este motivată în sensul art. 6 § 1 din CEDO și, în consecință, a încălcat dreptul său la un proces echitabil.

La data de 06.04.2026, prin intermediul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Nord, reprezentantul apelantului Usatîi Renato, avocatul Pohilă Igor a depus explicații suplimentare potrivit cărora apelantul arată că instanța de judecată a calificat ca fiind falsă și defăimătoare întreaga informație expusă de Usatîi Renato în cadrul conferinței de presă din 21.11.2023, fără a individualiza concret care anume afirmații sunt false. Or, hotărârea judecătorească nu conține o delimitare clară a afirmațiilor pretins defăimătoare.

În aceste condiții, instanța s-a pronunțat implicit și asupra unor afirmații ce vizează persoane terțe, care nu au calitatea de reclamant în cauză, precum Grigorii Caramalac (Bulgaru), Pavel Voicu, Igor Dodon și alții, depășind astfel cadrul procesual determinat de cererea de chemare în judecată.

Potrivit principiilor procedurii civile, instanța judecă în limitele cererii de chemare în judecată, obiectul și temeiul acțiunii fiind stabilite de reclamant. Instanța este ținută să soluționeze cauza în aceste limite și nu poate acorda mai mult sau altceva decât s-a solicitat, nefiind în drept să introducă din oficiu capete de cerere autonome.

De asemenea, instanța nu poate modifica obiectul acțiunii și nici nu poate suplini omisiunile procesuale ale reclamantului prin introducerea din oficiu a unor constatări sau remedii juridice nesolicitate.

Prin urmare, apelantul consideră întemeiată casarea hotărârii în această parte. În acest context, se ridică problema în ce măsură această încălcare influențează obligația de dezmințire dispusă de instanța de fond.

Apelantul subliniază că, în materia apărării onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea unei informații nu constituie un remediu autonom, ci reprezintă consecința juridică a constatării caracterului neadevărat și defăimător al informației.

Astfel, mecanismul juridic presupune două etape distincte:

1. recunoașterea/constatarea caracterului fals și defăimător al informației;
2. aplicarea consecințelor acestei constatări, inclusiv dezmințirea.

În lipsa unei asemenea constatări, informația se prezumă veridică, iar obligația de dezmințire devine lipsită de fundament juridic.

A obliga o persoană să dezmintă o informație fără ca instanța să stabilească falsitatea acesteia ar echivala cu obligarea persoanei să retracteze o afirmație care, din punct de vedere juridic, continuă să fie considerată adevărată.

Această logică juridică este analogă mecanismului aplicării sancțiunilor civile în alte instituții ale dreptului civil. De exemplu, în cazul invocării nulității unui act juridic, instanța nu poate aplica consecințele nulității fără a constata mai întâi existența nulității actului juridic. Astfel, instanța constată nulitatea și abia ulterior dispune aplicarea efectelor juridice corespunzătoare, precum restituirea prestațiilor sau repunerea părților în situația anterioară.

În mod similar, în materia defăimării, dezmințirea informației reprezintă consecința juridică a

constatării caracterului fals și defăimător al acesteia.

În prezenta cauză, apelantul susține că instanța de fond a depășit limitele investirii atunci când a constatat din oficiu caracterul fals al informației, întrucât reclamantul nu a formulat un capăt distinct de cerere în acest sens. În consecință, hotărârea în partea respectivă urmează a fi casată.

În aceste circumstanțe, menținerea obligației de dezmințire în lipsa constatării caracterului fals al informației ar genera o contradicție juridică evidentă. Dacă instanța de apel va elimina constatarea falsității informației, atunci temeiul juridic al dezmințirii va dispărea.

Concluzia menționată rezultă și din reglementarea normativă a protecției onoarei, demnității și reputației profesionale în dreptul civil. Astfel, potrivit art. 16 Codul civil al Republicii Moldova și art. 26 din Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare, persoana ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost lezate prin răspândirea unor informații poate solicita dezmințirea acestora numai în măsura în care informația răspândită este falsă și defăimătoare.

Din conținutul acestor norme rezultă că dezmințirea nu constituie un remediu autonom, ci este condiționată de stabilirea prealabilă a caracterului neadevărat și defăimător al informației. În consecință, instanța poate dispune dezmințirea doar după constatarea caracterului fals și defăimător al informației răspândite.

Această interpretare este confirmată și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind echilibrul dintre protecția reputației și libertatea de exprimare garantată de art. 10 CEDO. Astfel, în cauza *Dalban v. România*, Curtea a reținut că sancționarea unei persoane pentru răspândirea unor informații fără stabilirea clară a caracterului fals al acestora este incompatibilă cu exigențele art. 10 din Convenție.

Totodată, apelantul subliniază că această constatare trebuie să se regăsească în mod explicit în partea rezolutivă (dispozitivul) hotărârii judecătorești, iar nu doar în partea motivativă a acesteia. Constatarea caracterului fals al informației nu poate fi dedusă implicit din considerentele hotărârii sau din raționamentul instanței. O asemenea constatare trebuie să se regăsească în mod expres în partea rezolutivă hotărârii, deoarece numai dispozitivul hotărârii produce efecte juridice.

În lipsa unei asemenea constatări, obligația de dezmințire este lipsită de temei juridic. În aceste circumstanțe, în lipsa constatării caracterului fals și defăimător al informației în dispozitivul hotărârii judecătorești, cererea de dezmințire nu poate fi admisă. Prin urmare, acțiunea reclamantului urmează a fi respinsă integral.

Un alt motiv de casare a hotărârii Judecătoriei Bălți din 24.01.2025 îl constituie însuși conținutul și forma dezmințirii stabilite de instanța de fond.

1. Fidelitatea dezmințirii: textul dezmințirii dispus de instanță nu reprezintă o dezmințire fidelă a afirmațiilor imputate apelantului, ci, în esență, o dezmințire a unor interpretări ale acestor afirmații. Dezmințirea trebuie să vizeze exact informațiile pretins defăimătoare, în forma în care acestea au fost comunicate publicului, și nu reinterpretări sau generalizări ulterioare ale acestora.

2. Limba dezmințirii: instanța de fond a dispus efectuarea dezmințirii în limba română, în condițiile în care declarațiile pretins defăimătoare au fost făcute în limba rusă. Deși Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare nu reglementează în mod expres limba în care trebuie

realizată dezmințirea, interpretarea sistemică a normelor legale conduce la concluzia că aceasta trebuie efectuată în aceeași limbă în care au fost făcute declarațiile inițiale.

Această concluzie derivă din prevederile art. 26 alin. (3) din legea menționată, potrivit cărora instanța de judecată dispune efectuarea dezmințirii „în cel mai potrivit mod pentru restabilirea drepturilor reclamantului". Or, „modul cel mai potrivit" implică, în mod logic și rezonabil, utilizarea aceleiași limbi în care informația a fost comunicată publicului, pentru a asigura o corectare efectivă a acesteia în percepția aceluiași public.

În caz contrar, dezmințirea își pierde eficiența practică, întrucât nu mai ajunge la aceeași categorie de destinatari (audiență) care a recepționat informația inițială. Mai mult, obligarea apelantului la publicarea unei dezmințiri într-o limbă pe care nu o cunoaște ar face hotărârea dificil sau chiar imposibil de executat, ceea ce contravine principiului efectivității actului de justiție.

Prin urmare, stabilirea de către instanța de fond a unei dezmințiri într-o altă limbă decât cea a declarațiilor inițiale constituie o aplicare eronată a legii și afectează atât eficiența remedierii pretinsei atingeri aduse reputației reclamantului, cât și caracterul executoriu al hotărârii. În aceste condiții, acest viciu reprezintă un temei distinct și suficient pentru casarea hotărârii în partea ce ține de dispoziția privind dezmințirea.

În cadrul ședințelor de examinarea cauzei în ordine de apel, reprezentantul apelantului Usatîi Renato, avocatul Pohilă Igor a pledat pentru admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 ianuarie 2025 cu emiterea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor să fie respinsă integral.

A mai menționat că hotărârea nu este motivată în sensul art. 6, Cod de procedură civilă, întrucât nu au fost oferite răspunsuri la toate întrebările adresate. Partea reclamantă a considerat defăimătoare 11 fragmente, iar la toate acestea s-au prezentat răspunsuri, care însă nu au fost analizate în hotărâre.

În hotărârea judecătorească nu se menționează motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate, iar contraargumentele au fost respinse. Din această cauză, nu poate fi dedusă logica deciziei instanței și raționamentul care a condus la concluziile pronunțate.

Instanța a constatat că declarațiile domnului Renato Usatîi sunt false și defăimătoare, deși o astfel de cerință nu a fost formulată în mod expres în cererea de chemare în judecată, ceea ce reprezintă o depășire a limitelor revendicării. Mai mult, s-a constatat că toate declarațiile din cadrul conferinței de presă sunt defăimătoare, deși doar o mică parte dintre acestea se referă direct la Moroșan Maxim.

În mod rezonabil, partea contestatoare consideră că, în această privință, hotărârea trebuie să fie casată. Rămâne deschisă întrebarea dacă anumite declarații nu pot fi considerate false și defăimătoare și, în consecință, dacă acestea pot face obiectul dezmințirii. În opinia contestatorului, dezmințirea constituie un remediu autonom care poate fi aplicat doar după ce s-a constatat caracterul fals și defăimător al declarațiilor.

De asemenea, textul dezmințirii propus de reclamant și acceptat de instanță nu reflectă efectiv

declarațiile originale, ci reprezintă o interpretare a acestora. Un astfel de procedeu este inadmisibil, deoarece, odată ce s-a constatat caracterul fals al unor declarații, dezmințirea trebuie să vizeze exact acele declarații și nu perceperea, interpretarea sau generalizarea lor.

Un aspect suplimentar constă în faptul că conferința de presă a avut loc în limba rusă, iar declarațiile au fost făcute în această limbă. Dezmințirea a fost solicitată în limba română. Deși legea nu prevede explicit obligația ca dezmințirea să fie efectuată în aceeași limbă, art. 26 alin. (3) poate fi interpretat astfel încât să se asigure că drepturile reclamantului sunt restabilite în cel mai potrivit mod. În acest caz, schimbarea limbii dezmințirii modifică audiența căreia i se adresează, dat fiind că publicul declarațiilor originale era preponderent rusofon. Prin urmare, instanța nu ar fi trebuit să accepte dezmințirea în limba română, deoarece reclamantul nu a propus varianta în limba rusă.

Intimatul Moroșan Maxim cât și reprezentantul acestuia, avocatul Bolboceanu Ana fiind citați legal, în ședințele de examinarea cauzei în fond în ordine de apel nu s-au prezentat, nu au anunțat motivele imposibilității prezenței sale.

În conformitate cu dispozițiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa intimatului, instanța efectuând toate măsurile posibile în vederea citării legale a intimatului și reprezentantului acestuia.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar, Colegiul civil consideră că apelul urmează a fi admis iar hotărârea casată integral cu emiterea unei noi hotărâri din următoarele considerente.

Conform art.385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.

Conform art.386 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă:

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Conform art. 373 Cod de procedura civilă, (1) instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participantii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanta de apel se pronunța în fond, numai în temeiul celor invocate în prima

instanța. (5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alţi participanti la proces.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instante, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În cadrul examinării cauzei, Colegiul Civil a constatat că la data de 21 noiembrie 2023, Renato Usatîi a susținut o conferință de presă cu denumirea „Онлайн! Обращение к Президенту России! Про «тяжелые лица» в молдавской политике и их кураторов!” (On-line! Apel la Președintele Rusiei! Despre „oamenii grei” din politica moldovenească și curatorii lor!) pe parcursul căreia a răspîndit mai multe afirmații calomnioase în privința subsemnatului. Conferința de presă a avut loc la sediul Partidului Politic „Partidul Nostru” (mun. Chișinău, str. București, 117) și este disponibilă on-line aici: https://www. youtube.com/watch?v=Fq1Ma2-IjFw .

La data de 03.01.2024, reclamantul Moroșan Maxim a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor, solicitând obligarea pârâtului Usatîi Renato să dezmintă personal informația defăimătoare, falsă și care constituie relatări cu privire la fapte răspândită la data de 21.11.2023 și care se referă la Moroșan Maxim, în același mod în care a fost răspândită, cu următorul text, „Eu, Usatîi Renato, dezmint informațiile răspândite de către mine la data de 21.11.2023 în briefingul de presă cu denumirea” Online! 15.00 Despre „oamenii grei” din politica moldovenească și curatorii lor! Tandemuri de oameni în urmărirea OPG! Despre o mafie a drogurilor cu ambiții politice. Un discurs către președintele Rusiei. ”, cu privire la faptul că, Moroșan Maxim a participat la răpiri, jafuri, a săvârșit fapte criminale din trecut, din 2016 transportă stupefiante din Moldova către Federația Rusă, că este recunoscut drept unul dintre organizatorii traficului de droguri, deține funcțiile de supraveghere a producției și transportului de droguri, că serviciile speciale moldovenești au stabilit modul în care Moroșan și alții, se pregăteau pentru lichidarea mea. Moroșan Maxim face parte dintr-un grup criminal organizat care jefuiește precum și estorcă bani de la cetățeni ai Republicii Moldova în Franța, Italia, Elveția, este hoț. Moroșan Maxim înarmat stătea împreună cu alte persoane într-unul din hotelurile din Bălți și era pe cale să înainteze spre Ghidighici pentru a-mi lua viața. Moroșan Maxim este parte din brigada, care, cu participarea lui Dodon, a fost eliberat din închisoare în 2020 pentru a mă distruge și a se ocupa de mine precum și nu a fost arestat de câțiva ani pentru că a zdrobit capetele cetățenilor moldoveni cu arme în mâini lăsând case pline în sânge. Declar că, informațiile respective sunt defăimătoare, false și constituie relatări cu privire la fapte, prin care am lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională a d-lui Moroșan Maxim. Îmi exprim și adresez d-lui Moroșan Maxim scuzele publice de rigoare în legătură cu răspândirea, pe parcursul evenimentului, în adresa sa a injuriilor- ticălos, gopnik, executant (шестёрка)”.

La data de 17.05.2024, de către reclamantul Moroșan Maxim a fost depusă cerere de concretizare la cererea de chemare în judecată prin care a solicitat și încasarea din contul pârâtului Usatîi Renato prejudiciul moral în mărime de 100 000,00 lei.

Prin încheierea din data de 10.12.2024, s-a respins, ca fiind înaintată tardiv, cererea de chemare în judecată depusă de Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea

informațiilor defăimătoare, exprimarea scuzelor și încasarea prejudiciului moral, în partea ce ține de cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 ianuarie 2025, cererea de chemare în judecată înaintată de Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor a fost admisă:

✓ S-a constatat ca fiind falsă și defăimătoare informația răspândită de către Usatîi Renato la data de 21.11.2023 la conferința de presă care a avut loc la sediul Partidului Politic ”Partidul Nostru” (mun.Chișinău, str.București 117) și disponibilă on-line pe: https://www.youtube.com/watch?v=Fq1Ma2-IjFw;

„Eu, Usatîi Renato, dezmint informațiile răspândite de către mine la data de 21.11.2023 în briefingul de presă cu denumirea ” Online! 15.00 Despre "oamenii grei" din politica moldovenească și curatorii lor! Tandemuri de oameni în urmărirea OPG! Despre o mafie a drogurilor cu ambiții politice. Un discurs către președintele Rusiei. ”, cu privire la faptul că:

- Moroșan Maxim a participat la răpiri, jafuri, a săvârșit fapte criminale din trecut, din 2016 transportă stupefiante din Moldova către Federația Rusă, că este recunoscut drept unul dintre organizatorii traficului de droguri, deține funcțiile de supraveghere a producției și transportului de droguri, că serviciile speciale moldovenești au stabilit modul în care Moroșan și alții, se pregăteau pentru lichidarea mea;
- Moroșan Maxim face parte dintr-un grup criminal organizat care jefuiește precum și estorcă bani de la cetățeni ai Republicii Moldova în Franța, Italia, Elveția, este hoț;
- Moroșan Maxim înarmat stătea împreună cu alte persoane într-unul din hotelurile din Bălți și era pe cale să înainteze spre Ghidighici pentru a-mi lua viața;
- Moroșan Maxim este parte din brigada, care, cu participarea lui Dodon, a fost eliberat din închisoare în 2020 pentru a mă distruge și a se ocupa de mine precum și nu a fost arestat de câțiva ani pentru că a zdrobit capetele cetățenilor moldoveni cu arme în mâini lăsând case pline în sânge.

Declar că, informațiile respective sunt defăimătoare, false și constituie relatări cu privire la fapte, prin care am lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională a d-lui Moroșan Maxim.

Îmi exprim și adresez d-lui Moroșan Maxim scuzele publice de rigoare în legătură cu răspândirea, pe parcursul evenimentului, în adresa sa a injuriilor- ticălos, gopnik, executant (шестёрка)”.

Dezmințirea informațiilor urmează să fie efectuată în același mod în care a fost răspândită.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că probele anexate la materialele cauzei, inclusiv înregistrarea audiovideo, reflectă circumstanţe probatorii cu caracter direct, care confirmă argumentele reclamantului Moroșan Maxim că Renato Usatîi i-a adresat expresii injurioase, care îi lezează onoare și demnitatea și care a încălcat echilibrul proporţional dintre dreptul la exprimarea opiniei şi dreptul la respectarea onoarei, considerente care justifică necesitatea exercitării restabilirii dreptului pe cale judiciară.

Totodată, instanța de fond a ajuns la concluzia că informațiile răspândite de pârât sunt relatări cu privire la fapte ce nu corespund adevărului, sunt false, cu caracter defăimător, or aceste informații răspândite nu pot fi considerate judecăți de valoare, or nu expun o opinie, comentariu, teorie, idee, dar reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte concrete care ar fi avut loc.

Colegiul Civil reține că, concluziile instanței de fond raportate la speța în cauză denotă un caracter eronat, fiind emise în contrariu cu legea pertinentă ce guvernează cu raportul juridic dedus judecății, iar normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, fapt ce constituie temei de casare a hotărârii, de altfel Colegiul reține că

libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și beneficiază de protecția oferită de art. 32 din Constituția Republicii Moldova și de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, această libertate protejează nu doar informațiile și ideile primite favorabil sau considerate inofensive, ci și pe cele care pot ofensa, șoca sau deranja, întrucât acestea reprezintă exigențele pluralismului, toleranței și spiritului deschis caracteristice unei societăți democratice.

În examinarea unor pretinse afirmații defăimătoare, instanța este obligată să efectueze o analiză distinctă a fiecărei declarații contestate, stabilind dacă aceasta reprezintă o afirmație de fapt susceptibilă de verificare sau o judecată de valoare exprimată în contextul unei dezbateri de interes public. Această distincție este esențială, deoarece judecățile de valoare nu pot fi supuse probei veritații în același mod ca afirmațiile de fapt.

Simplul fapt că anumite declarații sunt critice, incomode sau generează o percepție negativă asupra unei persoane nu este suficient pentru a le atribui caracter defăimător. Pentru a fi reținută răspunderea pentru defăimare, este necesar să se demonstreze existența unor afirmații factuale false care aduc atingere onoarei, demnității sau reputației persoanei vizate. În lipsa unei asemenea demonstrații, sancționarea discursului reprezintă o ingerință nejustificată în exercitarea libertății de exprimare.

Totodată, **atunci când declarațiile sunt formulate în contextul unei dezbateri privind chestiuni de interes public sau vizează persoane implicate în viața publică, limitele criticii admisibile sunt mai largi decât în cazul unei persoane private**. Persoanele care participă la viața publică trebuie să manifeste un grad sporit de toleranță față de criticile și evaluările formulate în spațiul public, inclusiv atunci când acestea sunt exprimate într-o manieră fermă, polemică sau provocatoare.

Prin urmare, calificarea automată a unor declarații drept false și defăimătoare, fără o analiză individuală a conținutului acestora, a contextului în care au fost făcute, a scopului urmărit și a naturii lor juridice, contravine standardelor naționale și europene privind protecția libertății de exprimare. Instanța are obligația de a realiza un just echilibru între dreptul la reputație și libertatea de exprimare, motivând în mod concret și individualizat de ce o anumită afirmație depășește limitele discursului protejat.

La caz, simpla exprimare a unor opinii, suspiciuni, aprecieri critice sau concluzii personale nu poate conduce, prin ea însăși, la constatarea caracterului defăimător al declarațiilor.

În lipsa unei analize riguroase care să demonstreze caracterul factual, fals și prejudiciabil al fiecărei afirmații contestate, concluzia privind existența defăimării nu poate fi considerată suficient motivată și justificată din perspectiva standardelor impuse de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel, potrivit prevederilor art.32 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, oricărui cetăţean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. (2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

În corespundere cu art.10 alin.(1) al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale statuează că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. (2) Executarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate

democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Potrivit prevederilor art.43 Cod civil, în condiţiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viaţă, la sănătate, la integritate fizică şi psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate şi reputaţie profesională, la propria imagine, la respectarea vieţii intime, familiale şi private, la protecţia datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei şi corpului său după deces, precum şi la alte asemenea drepturi recunoscute de lege. Aceste drepturi sunt insesizabile şi inalienabile.

Garanta exercitării dreptului la libera exprimare, precum şi unui echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare şi apărarea onoarei, demnităţii, reputaţiei profesionale şi vieţii private şi de familie ale persoanei reprezintă scopul Legii cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010.

Articolul 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare definește următorii termeni: defăimare – răspândire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei; răspândire a informaţiei – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptând persoana lezată); informaţie – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine; fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; judecată de valoare – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; injurie – exprimare verbală, scrisă sau nonverbală care ofensează intenţionat persoana şi care contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică; interes public – interes al societăţii (şi nu simpla curiozitate a indivizilor) faţă de evenimentele ce ţin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau faţă de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societăţii sau al unei părţi a ei; persoană publică – persoană care exercită funcţii publice sau o altă persoană care, datorită statutului, poziţiei sociale sau altor circumstanţe, trezeşte interesul public; scuze – declaraţie prin care persoana îşi exprimă regretul pentru injurie sau pentru informaţii despre viaţa privată şi de familie.

În conformitate cu prevederile art.3 alin.(1)-(4) al Legii sus citate, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.

Potrivit art.7 alin.(1) al Legii nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin

răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

Potrivit art.7 alin.(2)-(7) al Legii nr.64 din 23.042010, persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. Persoana lezată prin răspândirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat. Se consideră injurie exprimarea care cumulează următoarele condiții: a) exprimarea intenționată verbală, scrisă sau nonverbală nu corespunde normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică; b) permite identificarea persoanei vizate. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (6) poate solicita exprimarea scuzelor și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

În temeiul art.15 din Legea citată, persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspândit-o rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat. În caz de deces al persoanei defăimate, cererea prealabilă se depune de către persoana interesată. (2) Cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile. (3) Persoana va indica în cerere informația pe care o consideră defăimătoare și, în cazul răspândirii unor relatări cu privire la fapte, circumstanțele care demonstrează că informația este în esență falsă sau, în cazul răspândirii judecăților de valoare, circumstanțele care demonstrează că acestea nu se bazează pe un substrat factologic suficient.

Art.16 alin.(1) din Legea nominalizată, cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație. (2) Dacă se constată că informația la care se referă cererea prealabilă este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspândit informația sau autorul informației satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate. (3) Rectificarea sau dezmințirea informației, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar dacă informația a fost răspândită de mass-media și publicația sau emisiunea care a răspândit această informație apare mai rar decât o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune. (4) Plata compensațiilor în temeiul cererii prealabile se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile sau într-un alt termen convenit de părți. (5) În cazul refuzului de a satisface, integral sau parțial, cererea prealabilă, persoana lezată poate depune cerere de chemare în judecată. (6) În cazul refuzului de satisfacere a cererii prealabile pe motivul omiterii termenului de prescripție, persoana lezată poate solicita, concomitent cu depunerea cererii de chemare în judecată, repunerea în termenul de depunere a cererii prealabile.

La data de 05.12.2023, reclamantul a comunicat pârâtului cererea prealabilă. Nici în termenii stabiliți de art. 16 a Legii nr. 64 și nici până în ziua depunerii cererii de chemare în judecată, pârâtul nu a răspuns reclamantului și nu a satisfăcut cerințele din cererea prealabilă. Reclamantul ajunge la concluzia, că chiar și după expirarea termenului oferit de lege, pârâtul a refuzat examinarea cererii prealabile dându-i temei de a se adresa în judecată (Vol. I, f.d. 11-16; 18; 19).

Având în vedere prevederile legale menționate anterior, instanța de judecată reține că intimatul Moroșan Maxim a respectat procedura prealabilă obligatorie, expediind cererea prealabilă atât prin intermediul poștei electronice, cât și prin intermediul poștei terestre, în termenul prevăzut de lege.

În aceste circumstanțe, Colegiul constată că procedura prealabilă prevăzută de art.15 din Legea nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare a fost respectată în mod corespunzător.

Subsecvent, în conformitate cu prevederile cu art.24 alin.(1) Legii cu privire la libertatea de exprimare, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informaţia; b) informaţia îl vizează şi este defăimătoare; c) informaţia constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat", (2) Pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informaţia nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informaţia constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspândirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; d) informaţia răspîndită este de interes public.

În interpretarea corectă a normelor legale enunțate, se înțelege că, Onoarea reprezintă aprecierea pozitivă care reflectă calitatea persoanei în conştiinţa socială, iar demnitatea reprezintă autoaprecierea persoanei întemeiată pe aprecierea societăţii, pe când reputaţia profesională reprezintă reflectarea calităţilor profesionale ale persoanei în conştiinţa socială, însoţită de aprecierea pozitivă a societăţii. Deosebirea dintre „onoare" şi „demnitate" constă în faptul că onoarea este o trăsătură socială obiectivă, iar la demnitate se studiază momentul subiectiv, autoaprecierea.

Raportată la caz, Colegiul civil reține că, în cazul în care persoana se consideră lezată în onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională, aceasta poate solicita dezmințirea informației, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai **în cazul în care s-a constatat cu certitudine, că informația este falsă**. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să demonstreze că a suferit o atingere a onoarei, demnității și/sau a reputației profesionale.

Examinând ansamblul probelor administrate în cauză, în corelație cu susținerile părților și raportându-le la criteriile legale enunțate de Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, Colegiul civil constată că o parte dintre afirmațiile răspândite de Usatîi Renato la data de 21 noiembrie 2023, în cadrul conferinței de presă cu denumirea „Онлайн! Обращение к Президенту России! Про «тяжелые лица» в молдавской политике и их кураторов!", constituie relatări cu privire la fapte concrete, determinate și susceptibile de verificare, care nu au fost probate de către pârât/apelant și care, prin conținutul și gravitatea lor, aduc atingere onoarei, demnității și reputației profesionale a reclamantului/intimatului Moroșan Maxim.

În mod special, Colegiul civil reține ca fiind false și defăimătoare afirmațiile care au constituit obiectul obligației de dezmințire și anume, cele referitoare la pretinsa apartenență a lui Maxim Moroșan la un grup asociat unei persoane identificate drept „Grigori Bulgar", susținând că acesta

ar fi avut un rol subordonat și că ar fi participat la activități infracționale, inclusiv răpiri de persoane, jafuri și alte fapte pretins ilegale.

De asemenea, într-un alt pasaj, se afirmă că Maxim Moroșan ar fi unul dintre organizatorii unei activități de trafic de droguri, fiind atribuită acestuia o presupusă implicare în operațiuni de narcotrafic.

Aceste afirmații, prin formularea lor explicită și conținutul imputativ, nu pot fi calificate drept simple judecăți de valoare sau opinii politice, întrucât ele descriu fapte concrete, localizate în timp și spațiu, imputabile în mod direct reclamantului/intimatului Moroșan Maxim și susceptibile de a fi probate prin mijloace de probă obiective.

Pasajele în discuție conțin acuzații directe și grave la adresa domnului Maxim Moroșan, atribuindu-i participarea la infracțiuni grave, precum răpiri de persoane, jafuri și trafic de droguri. Astfel de afirmații intră în sfera informațiilor care pot afecta onoarea, demnitatea și reputația persoanei, întrucât sugerează comportamente ilegale și imorale, susceptibile de a genera dezaprobarea publicului și stigmatizarea persoanei vizate.

În dreptul internațional și național, orice acuzație care aduce atingere reputației unei persoane trebuie să fie susținută prin probe concrete. Conform jurisprudenței relevante privind protecția reputației, persoana care aduce acuzații trebuie să demonstreze veridicitatea afirmațiilor.

În speță, actele cauzei demonstrează contrariul: nu există probe concrete care să susțină că Maxim Moroșan ar fi participat la faptele indicate. În lipsa unei astfel de demonstrații, afirmațiile constituie simple imputări neprobate, care se încadrează în definiția defăimării.

Informațiile contestate nu se limitează la exprimarea unei opinii critice sau a unei judecăți de valoare, ci prezintă afirmații de fapt susceptibile de verificare, imputând săvârșirea unor infracțiuni grave. Acestea lezează dreptul la reputație și la viață privată al domnului Moroșan, drepturi garantate de art. 32 din Constituția Republicii Moldova și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În condițiile în care instanța a constatat caracterul defăimător al declarațiilor, era necesar să motiveze în ce măsură afirmațiile au fost probate și pe ce temei s-a respins probarea contrară. Din analiza actelor cauzei rezultă că nu s-a făcut nicio probă care să susțină veridicitatea acuzațiilor, ceea ce denotă că instanța a acceptat în mod tacit afirmații neprobate, încălcând principiul legalității probelor și dreptul la apărare.

Având în vedere că pasajele conțin afirmații grave și neprobate care aduc atingere reputației și demnității persoanei, acestea reprezintă informații defăimătoare, iar apelantul nu a administrat probe suficiente in acest sens.

. În lipsa unor probe concrete, orice constatare a caracterului defăimător fără motivare temeinică și fără analizarea probelor contrare contravine normelor de drept și jurisprudenței aplicabile.

Astfel, informația răspândită de către Usatîi Renato în cadrul conferinței de presă cu denumirea ”Онлайн! Обращение к Президенту России! Про «тяжелые лица» в молдавской политике и их кураторов!” la min. 29:00 și min. 33:03 cu referire la Moroșan Maxim la data de 21 noiembrie 2023 cu privire la faptul că „Морошан Максим являлся: ”шестеркой Гриши Булгара, простым солдатом, который участвовал в похищениях людей, грабежах, не говоря уже о других противоправных действиях”” și că ”одним из организаторов наркотрафика является гражданин Республики Молдова Морошан Максим” este falsă, defăimătoare și aduce atingere onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanei.

De altfel, Colegiul Civil atrage atenția asupra răspunsului nr. 34/18/4-19693 din 21 noiembrie 2024 a Inspectoratului Național de Investigații potrivit căruia, se comunică faptul că la data de

06.02.2024 a fost propus refuzul începerii urmăririi penale în cadrul procesului penal nr. 20245900006 din lipsa elementelor constitutive ale vreunei infracțiuni (Vol. I, f.d. 168).

În atare circumstanțe, informația expusă în cadrul Notei informative emise de către Inspectoratul Național de Investigații adresate directorului Biroului de coordonare și luptă cu crima organizată din Federația Rusă, Dl. Conovalov O.F. cu privire la faptul că Moroșan Maxim ar fi unul din organizatorii traficului de narcotice nu constituie, prin ea însăși, dovada existenței faptelor imputate reclamantului și nu poate răsturna prezumția caracterului neprobat al afirmațiilor făcute public.

Mai mult decât atât, potrivit răspunsului nr. 187p/24-6089 din 11.06.2024 eliberat de către Procuratura Republicii Moldova, se atestă că prin ordonanță a fost dispus, în temeiul art. 275 pct. 3) Cod Procedură Penală, refuzul în pornirea urmăririi penale, cu clasarea procesului penal nr. 20245900006 (Vol. I, f.d. 189).

Același fapt a fost constatat explicit și prin Ordonanța menționată a procurorului Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale Dumitru Barbaroș din 12 februarie 2024 (Vol. I, f.d. 190-192).

Aceste circumstanțe demonstrează că informația precum că одним из организаторов наркотрафика является гражданин Республики Молдова Морошан Максим" este falsă, defăimătoare și aduce atingere onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanei.

Iar cu privire la faptul că Морошан Максим являлся: "шестеркой Гриши Булгара, простым солдатом, который участвовал в похищениях людей, грабежах, не говоря уже о других противоправных действиях", această informație la fel nu a putut fi considerată ca fiind veridică, or potrivit cazierului judiciar eliberat pentru persoana Identificată prin INDP ***** (Moroșan Maxim), se constată că aceasta nu este înscrisă în Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova.

Colegiul civil consideră că veridicitatea faptelor invocate nu se confirmă prin probele aduse de apelant.

Astfel, judecată de valoare reprezintă opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit. La fel, deși opiniile nu sunt susceptibile de probare, faptele – adevărate sau false, trebuie susținute prin dovezi, iar lipsa acestora atrage concluzia caracterului defăimător al afirmațiilor (Dalban c. României, 1999).

Instanța de apel conchide, că informațiile răspândite de pârâtul/apelant, „Морошан Максим являлся: "шестеркой Гриши Булгара, простым солдатом, который участвовал в похищениях людей, грабежах, не говоря уже о других противоправных действиях" și "одним из организаторов наркотрафика является гражданин Республики Молдова Морошан Максим", nu reprezintă judecăți de valoare cu sau fără substrat factologic suficient, or, ultimul nu a expus niște opinii, comentariu, teorii, idei a căror veridicitate este imposibil de demonstrat, ci reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte concrete imputate reclamantului/intimat, care ar fi avut loc, iar modalitatea de expunere și formulările utilizate de către pârât, denotă că informațiile au fost făcută cu intenția de a transmite opiniei publice un mesaj fără echivoc.

Colegiul civil reține că afirmațiile potrivit cărora reclamantul ar fi participat la răpiri de persoane, jafuri și alte acțiuni infracționale, precum și afirmația că acesta ar fi unul dintre organizatorii traficului de droguri, constituie relatări cu privire la fapte concrete, susceptibile de verificare prin mijloace de probă.

Aceste afirmații nu exprimă simple opinii sau aprecieri subiective, ci impută reclamantului săvârșirea unor fapte determinate, de natură penală, a căror existență poate fi confirmată sau infirmată prin probe obiective.

În lipsa unor asemenea probe, informațiile respective nu beneficiază de protecția acordată judecăților de valoare și întrunesc condițiile prevăzute de art. 7 alin. (2) din Legea nr. 64/2010.

În așa mod, Colegiul Consideră că prin declarațiile făcute, pârâtul/apelant a depășit limitele dreptului la libertatea de exprimare, protejat de art.10 CEDO, nefiind respectată balanța, instituită între acest drept și drepturile celui afectat.

Instanța de apel conchide, că informațiile menționate mai sus întrunesc cumulativ elementele constitutive ale defăimării, în sensul art.2 și art.7 din Legea nr.64/2010, iar răspândirea acestora a avut un impact negativ asupra imaginii publice a reclamantului/ intimatului Moroșan Maxim, fiind de natură să discrediteze onoarea și reputația profesională a acestuia în percepția societății.

Colegiul reține că, legislatorul a diferențiat 3 tipuri de lezare a onoarei, demnității sau reputației profesionale care cad sub incidența acestuia: a) răspândirea relatărilor false cu privire la fapte; b) răspândirea judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; și c) injuria. Fiecare tip prezintă diferențieri în regimul de apărare a persoanei lezate de această informație.

Răspunderea juridică pentru răspândirea relatărilor false cu privire la fapte se poate exercita prin două mijloace: 1) rectificarea sau dezmințirea informației; 2) repararea prejudiciului moral și material cauzat. Răspunderea juridică va fi dispusă doar în cazul în care vor fi întrunite toate cele trei condiții enumerate în art.7 alin.(2) din Legea nr.64/2010.

La caz, reclamantul/intimat a solicitat dezmințirea informației, indicând exact relatările cu privire la fapte a căror dezminţire se solicită şi textul dezminţirii.

Conform art.26 alin.(1) din Legea nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană este în drept să ceară în instanţa de judecată dezminţirea relatărilor false şi defăimătoare cu privire la fapte. (2) În cazul în care instanţa de judecată va stabili că acţiunea cu privire la răspîndirea informaţiei false şi defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezminţiri, instanţa va dispune dezminţirea relatărilor false şi defăimătoare, indicînd în dispozitivul hotărîrii textul dezminţirii. (3) Instanţa de judecată va dispune efectuarea dezminţirii în cel mai potrivit mod pentru restabilirea drepturilor reclamantului. Dacă informaţia falsă şi defăimătoare a fost răspîndită prin intermediul mass-mediei, instanţa va obliga mass-media care a răspîndit această informaţie să publice şi/sau să răspîndească dezminţirea la aceeaşi rubrică, pagină, în acelaşi program, la aceeaşi oră sau în acelaşi ciclu de emisiuni. În cazul în care informaţia falsă şi defăimătoare a fost răspîndită prin alte mijloace decît mass-media, instanţa va stabili aceeaşi modalitate de dezminţire sau, după caz, alta adecvată situaţiei.

Raportând norma enunțată circumstanțelor cauzei, Colegiul civil, constatând un caracter defăimător al relatărilor expuse de pârâtul/apelant, „Морошан Максим являлся: ”шестеркой Гриши Булгара, простым солдатом, который участвовал в похищениях людей, грабежах, не говоря уже о других противоправных действиях” și ”одним из организаторов наркотрафика является гражданин Республики Молдова Морошан Максим”, va admite acțiunea reclamantului și va obliga pe Usatîi Renato să dezmită informația falsă și defăimătoare care se referă la Moroșan Maxim , răspândită la data de 21.11.2023 în cadrul conferinței de presă cu denumirea ”Онлайн! Обращение к Президенту России! Про «тяжелые лица» в молдавской политике и их кураторов!” la min. 29:00 și min. 33:03, prin dezmințirea acestora în același mod în care ele au fost făcute și prezentarea scuzelor de rigoare cu următorul conținut:

Опровергаю информацию о том, что Морошан Максим являлся: ”шестеркой Гриши Булгара, простым солдатом, который участвовал в похищениях людей, грабежах, не говоря уже о других противоправных действиях”.

Опровергаю информацию о том, что: ”одним из организаторов наркотрафика является гражданин Республики Молдова Морошан Максим”.

Заявляю, что указанные сведения являются ложными, клеветническими и порочащими честь, достоинство и деловую репутацию господина Морошана Максима. Приношу свои извинения Морошану Максиму за распространение данной информации.

Colegiul apreciază că obligarea pârâtului la dezmințirea exclusivă a afirmațiilor constatate ca fiind relatări false cu privire la fapte reprezintă o măsură proporțională cu scopul legitim al protecției onoarei, demnității și reputației profesionale a reclamantului.

Limitarea obligației de dezmințire doar la aceste afirmații asigură un just echilibru între dreptul reclamantului la protecția reputației și dreptul pârâtului la libertatea de exprimare, garantat de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Totodată, Colegiul reține că textul dezmințirii trebuie să fie strict proporțional cu încălcarea constatată și să vizeze exclusiv informațiile apreciate prin prezenta hotărâre ca fiind false și defăimătoare.

Instanța nu poate obliga pârâtul să dezmintă afirmații care nu au fost calificate ca relatări false cu privire la fapte, deoarece o asemenea obligație ar constitui o ingerință excesivă în exercitarea libertății de exprimare.

La fel, întrucât afirmațiile litigioase au fost formulate și difuzate în limba rusă, iar publicul căruia i-au fost adresate este, în mod preponderent, vorbitor al acestei limbi, Colegiul apreciază că efectuarea dezmințirii în aceeași limbă reprezintă modalitatea cea mai adecvată pentru restabilirea efectivă a drepturilor reclamantului, în sensul art. 26 alin. (3) din Legea nr. 64/2010.

Or, o dezmințire realizată într-o altă limbă nu ar asigura, în mod rezonabil, atingerea aceleiași categorii de destinatari și, implicit, nu ar realiza în mod deplin scopul măsurii dispuse.

Cu privire la celelalte afirmații, dezmințirea cărora se solicită, Colegiul civil observă că aceste afirmații, deși pot avea un caracter speculativ sau provocator, nu descriu în mod direct și neechivoc comiterea unor fapte concrete, determinate în timp și spațiu, ci exprimă, în esență, suspiciuni, interpretări sau aprecieri politice asupra conduitei reclamantului/intimatului în exercitarea funcțiilor sale publice sau a activităților sale ulterioare

În speță, pârâtul/apelantul Usatîi Renato a invocat existența unui context factual general, reflectat în dezbateri publice, declarații ale unor demnitari de stat și materiale de presă, referitoare la activitatea reclamantului/intimatului Moroșan Maxim, precum și la anumite deplasări externe și relații politice ale acestuia.

Chiar dacă aceste surse nu constituie, în sine, probe concludente ale veridicității faptelor imputate, ele pot fi avute în vedere de instanță pentru a aprecia dacă afirmațiile contestate se înscriu într-un cadru de dezbatere publică și dacă ele au un minim suport factual care să permită calificarea lor drept judecăți de valoare și nu relatări factuale false.

Potrivit art.7 alin.(4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, judecățile de valoare beneficiază de protecție juridică sporită, în măsura în care acestea se bazează pe un anumit substrat factologic și nu depășesc limitele criticii admisibile într-o societate democratică.

Colegiul constată că, în speță nu sunt întrunite condițiile pentru admiterea acțiunii de defăimare în partea expresiilor folosite de pârâtul/apelant, potrivit cărora:

– Min. 30:50 - «...от сотрудников уголовного розыска МВД России мной была несколько раз получена информация о том, что люди Кармалака и те кто находится в

Москве и те кто находится в Бельцах, Кишинёве, значит, с 2016 года занимались перевозкой наркотических веществ из Молдовы в Российскую Федерацию...»;

– Min. 39:10 «Хочу напомнить, что в 2020 году почти весь год президентом был Игорь Додон. Молдавские спецслужбы на тот момент установили ... а именно как Георгий Назарук вместе с Морошаном и другими готовились к моей ликвидации, мягко это назовем, с молдавской политической арены...»;

– Min. 43:25 - «Я обращаюсь ко все гражданам страны. Я знаю тех, кто пострадал от рук этой группировки. И когда эта бригада была освобождена при участии Додона из тюрьмы в 2020 году для того, чтобы уничтожить и расправиться со мной. Это люди, которые сидели под арестом несколько лет за то, что разбивали головы гражданам Молдовы и оставляли дома полные крови. Это люди, еще раз, партнеры Додона...»;

– Min. 45:30 - «...Я хочу, чтобы все граждане Молдовы и те, которых в течение последнего года вымогались деньги во Франции, Италии, Швейцарии этой группировкой, этими же негодяями, партнёрами Додона, пишите мне в инстаграм, пишите в социальные сети...»;

– Min. 46:20 - «Григорий Иванович, пожалуйста, уберите всех этих гопников и шестерок отсюда и все попытки дискредитировать меня, лишить меня жизни...»;

– Min. 47:15 - «И поверьте, что вы, блатные, которые никогда не пойдете грабить русского или азербайджанца, или чеченца, вы грабите наших молдаван, потому что их некому защитить»;

– Min. 47:45 - «.... Да, я должен признать, что благодаря некоторым людям чаще всего мне в жизни везет...Когда эти вооруженные гопники сидели в одном из бельцких отелей и собирались выдвигать на Гидигич, Кику не побежал стучать Додону, не начал звонить коррумпированному Войку, он позвонил начальнику полиции Паю, который мне перезвонил и отправил туда группу. Но всю группу вывез Войку и помог перебраться в Украину. А в номере полицию ждал лишь сельхоз деятель по фамилии Морошан.... Оперативная реакция Кику и Стояногло возможно спасли мне не только здоровье но и жизнь»

iar instanța de fond neîntemeiat a admis acțiunea lui Moroșan Maxim în latura enunțată, or, motivele invocate de reclamantul/intimat, nu întrunesc condițiile cumulative pentru angajarea răspunderii în dezmințire, nu au fost realizate decât judecăți de valoare.

În ceea ce privește afirmațiile enunțate mai sus, Colegiul constată că acestea trebuie apreciate în contextul integral al conferinței de presă și al dezbaterii politice în care au fost formulate.

Afirmațiile respective sunt formulate într-un limbaj polemic, în cadrul unei conferințe de presă cu caracter politic, fiind integrate într-un discurs retoric, fără indicarea unor împrejurări determinate, verificabile prin mijloace de probă judiciare. Din perspectiva unui observator obiectiv, acestea exprimă percepția și concluziile autorului asupra unor evenimente de interes public și nu transmit publicului existența unor fapte certe și demonstrate.

Din modalitatea de exprimare, contextul discursului și conținutul acestora rezultă că ele reprezintă suspiciuni, interpretări, concluzii personale sau aprecieri critice referitoare la activitatea reclamantului, iar nu imputări directe și neechivoce privind săvârșirea unor fapte concrete, determinate în timp și spațiu.

În consecință, acestea nu pot fi calificate drept relatări false cu privire la fapte în sensul Legii nr. 64/2010.

Astfel, instanța de apel va respinge argumentele reclamantului/intimatului cu privire la dezmințirea și acestor informații, dat fiind faptul că reclamantul, contrar prevederilor art.24

alin.(1)-(2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nu a demonstrat că informația îl vizează și este defăimătoare.

În consecință, în lipsa unei demonstrații convingătoare privind caracterul fals, defăimător și lipsit de substrat factologic al acestor afirmații, Colegiul civil consideră că ele nu întrunesc cumulativ condițiile prevăzute de art.7 alin.(2) și (4) din Legea nr.64/2010 pentru a angaja răspunderea juridică a pârâtului/apelantului Usatîi Renato, în latura expusă.

Reieșind din cele expuse, Colegiul Civil va casa integral Hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 ianuarie 2025 cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea va fi admisă parțial.

În conformitate cu art.385 lit.c) CPC, Colegiul civil,-

Decide:

Cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Usatîi Renato, avocatul Pohilă Igor, se admite.

Se casează integral hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 ianuarie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor, cu emiterea unei hotărâri noi după cum urmează:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată formulată de Moroșan Maxim către Usatîi Renato privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor.

Se obligă Usatîi Renato la dezmințirea declarațiilor false și defăimătoare făcute cu referire la Moroșan Maxim la data de 21 noiembrie 2023, în cadrul conferinței de presă cu denumirea ”Онлайн! Обращение к Президенту России! Про «тяжелые лица» в молдавской политике и их кураторов!” la min. 29:00 și min. 33:03, în același mod în care ele au fost făcute și prezentarea scuzelor de rigoare cu următorul conținut:

Опровергаю информацию о том, что Морошан Максим являлся: ”шестеркой Гриши Булгара, простым солдатом, который участвовал в похищениях людей, грабежах, не говоря уже о других противоправных действиях”.

Опровергаю информацию о том, что: ”одним из организаторов наркотрафика является гражданин Республики Молдова Морошан Максим”.

Заявляю, что указанные сведения являются ложными, клеветническими и порочащими честь, достоинство и деловую репутацию господина Морошана Максима. Приношу свои извинения Морошану Максиму за распространение данной информации.

În rest cererea de chemare în judecată formulată de Moroșan Maxim către Usatîi Renato se respinge.

Decizia este definitivă dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
judecător Stanislav Grosu

Judecătorii: Alina Țihonschi Mariana Sajin